Ἔτος 17ον — Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ τῇ 23 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1903 — Ἀριθ. 769

Ἐφημερὶς τῶν Κυριῶν

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ
ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΚΥΡΙΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν Δρ. 5
Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν Φρ.χ. 8

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ
27-ὁδὸς Πανεπιστημίου-27

Γραφεῖον ἀνοικτὸν καθ' κάστην ἀπὸ 10—12 π. μ.

Πᾶσα παρατήρησις ἐπὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου γίνεται δεκτὴ μόνον ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς
Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν

Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ δὲ παρ' ἅπασι τοῖς κ.κ. ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

Σώματα πλήρη παρελθόντων ἐτῶν εὑρίσκονται παρ' ἡμῖν καὶ παρ' ἅπασι τοῖς κ.κ. ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

Διὰ τὰ ἀνυπόγραφα ἄρθρ εὐθύνεται ἡ συντάκτις αὐτῶ
Κᵃ ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

Τὰ πεμπόμενα ἡμῖν χειρόγραφα δημοσιευόμενα ἢ μὴ δὲ ἐπιστρέφονται. —Ἀνυπόγραφα καὶ μὴ δηλοῦντα τὴν διαμον τῆς ἀποστελλούσης δὲν εἶν δεκτά.-Πᾶσα ἀγγελία ἀφορῶ εἰς τὰς Κυρίας γίνετα δεκτή

Αἱ μεταβάλλουσαι διεύθυν σιν ὀφείλουσι ν' ἀποστέλλωσ γραμματόσημον 50 λεπτῶ πρὸς ἐκτύπωσιν νέας ταινίας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Αἱ Ἑλληνίδες καὶ ἡ γλῶσσα. Β'.—Αἱ προμήτορες τῆς νέας γενεᾶς (ὑπὸ κ Πηλίας Δολιρίκη) Ὁ ὕμνος εἰς τὴν Ἀθηνᾶν (τοῦ κ Κωστῆ Παλαμᾶ).—Ἀπὸ τὸ ταξειδί μου. Τὸ Qwo V dis·—Αἱ πολιτευόμεναι γυναῖκες.—Ἀπὸ τοὺς κόσμους τῶν παιδιῶν.—(Ἀπὸ μητέρα-παιδαγωγόν).—Ἀλληλογραφία. Συνταγή. Εἰδοποιήσεις. Ἐπιφυλλίς.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΑΙ ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ

Β'.

Ὅπως, προκειμένου περὶ γλώσσης, αἱ Ἑλληνίδες ἔχουν δικαίωμα νὰ εἴπουν τὴν γνώμην των, προκειμένου περὶ αἱματοκυλισμοῦ τῶν παιδιῶν των, προκειμένου περὶ τοῦ μέλλοντός των, ἔχουν δικαίωμα πολὺ ἀμεσώτερον, ἀφοῦ ἀπορρέει ἀπὸ πόνον καὶ ἀγωνίαν τῆς μητρικῆς των ψυχῆς, νὰ ἐξεγερθοῦν καὶ νὰ βροντοφωνήσουν καὶ νὰ ἐπιβάλλουν σωφρονισμὸν εἰς τοὺς ὑπευθύνους, εἰς τοὺς πρωταιτίους, εἰς τοὺς ἐγωϊστάς, τοὺς ὁποίους τυφλώνουν τὰ πάθη καὶ τὰ πείσματα.

Ποῦ κρύπτεται λοιπὸν ὁ πατριωτισμὸς τοῦ Σωκράτους καὶ ἡ ὑποταγή του πρὸς τοὺς νόμους τῆς πατρίδος, καὶ δὲν ἠμπόρεσαν νὰ τὸν ἀντικρύσουν πουθενὰ καὶ νὰ ἐμπνευσθοῦν ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ διδάγματά του, οἱ ἐπαγγελλόμενοι τοὺς ἀρχαιοφίλους καὶ κοπτόμενοι ὑπὲρ τοῦ γοήτρου τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς σοφίας ;

Ὅλη λοιπὸν ἡ ἀρχαιολατρεία των περιορίζεται εἰς τὸν θαυμασμὸν τῆς γλώσσης, καὶ ὄχι εἰς τὰς μεγάλας ἰδέας, αἱ ὁποῖαι διετυπώθησαν δι' αὐτῆς, καὶ ὄχι εἰς τὰ αἰσθήματα τὰ ὡραῖα καὶ εὐγενῆ, τὰ ὁποῖα ἔδωκαν τὸ μέτρον τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς αὐταπαρνήσεως καὶ τοῦ σοφοῦ μεγαλείου τῆς ψυχῆς τῶν ἐπιφανεστέρων ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ;

Ἐὰν τοὐλάχιστον ὑπῆρχε κανεὶς πραγματικὸς κίνδυνος κατὰ οἱουδήποτε καθεστῶτος, καλοῦ ἢ κακοῦ, ἀδιάφορον, ἐὰν ὑπῆρχε σοβαρὰ πρόφασις, δικαιολογοῦσα τοὺς κινδύνους, τοὺς παντοειδεῖς, εἰς τοὺς ὁποίους ἐκθέτουν τὴν νεολαίαν μας, τὴν ἄνοιξιν καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς, τὸ πρᾶγμα θὰ ἦτο δικαιολογημένον. Ἐὰν ἠδύναντο νὰ φέρουν ἓν σοβαρὸν καὶ ἄξιον λόγου ἐπιχείρημα εἰς ὅλον αὐτὸν τὸν δημιουργηθέντα θόρυβον, ἐὰν ἠδύναντο νὰ ἀποδείξουν, ὅτι ἔχουν δίκαιον, κηρύσσοντες ὄχι πλέον τὴν ἀναρχίαν, ἀλλὰ τὸν δεσποτισμόν, τὸν πλέον τυραννικόν, κατὰ τῆς διανοίας καὶ τῆς σκέψεως, τότε ἠμποροῦσαν νὰ ἔχουν ἐλπίδα ἐξιλεώσεως καὶ διὰ τὸ χυθὲν αἷμα καὶ διὰ τὰς ἠθικὰς εὐθύνας καὶ συνεπείας, τὰς ὁποίας ἡ στάσις των συνεπάγεται.

Καὶ δὲν θὰ ἠδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ ὅτι θορυβοῦν, διότι ἔχουν ἄδικον, ὅτι θορυβοῦν διὰ νὰ κρύψουν ὑπὸ τὸν θόρυβον τὰ κενὰ βαρύτητος καὶ σημασίας ἐπιχειρήματά των; Διότι ἐπὶ τέλους περὶ τίνος πρόκειται ; Δὲν ὁμιλῶ σήμερον, οὔτε ὡς ἀρχαιολάτρις, οὔτε ὡς δημοτικίστρια. Θὰ ὁμιλήσω ὡς εἰξεύρουν νὰ ὁμιλοῦν αἱ γυναῖκες, καὶ θὰ κρίνω ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα τὰς αἰτίας, αἱ ὁποῖαι τὰ παρήγαγον.

* *
*

Λοιπὸν πρόκειται περὶ τῆς γλώσσης, ἡ ὁποία μᾶς συνδέει μὲ τὸ ὡραῖον καὶ ἡρωϊκὸν παρελθὸν τῆς χθές, καὶ περὶ ἐκείνης, ἡ ὁποία μᾶς συνδέει μὲ τὸ παρελθὸν τὸ ἐπίσης ὡραῖον καὶ μέγα, τὸ πρὸ δύω χιλιάδων ἐτῶν.

Μιὰ τάξις Ἑλλήνων ἐτάχθη μὲ τὴν γλῶσσαν τοῦ χθεσινοῦ παρελθόντος, μία ἄλλη τάξις μὲ τὴν γλῶσσαν τοῦ πρὸ δύω χιλιάδων χρόνων. Ἡ τάξις τῶν χθεσινῶν εἶναι πνευματικὸν δημιούργημα καὶ κατασκεύασμα τῆς τάξεως τῶν ἄλλων. Αὐτοὶ ἐνομοθέτησαν πῶς πρέπει νὰ ἐκπαιδεύωνται οἱ Ἕλληνες, αὐτοὶ ἕως τώρα τοὺς ἐδίδαξαν τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα καὶ τὴν Ἑλληνικὴν σοφίαν, αὐτοὶ εἶχαν εἰς χεῖράς των τὰ κλειδιὰ τῶν ἀρχαίων πνευματικῶν θησαυρῶν

καὶ τῶν παλαιῶν ὡραιοτήτων. Καὶ ἡ πολιτεία τοὺς ἀνέθεσε τὸ ὡραῖον καὶ εὐγενὲς ἔργον νὰ φωτίσουν τὴν χώραν, νὰ ἀποκαλύψουν εἰς τοὺς νέους Ἕλληνας τοὺς θησαυροὺς τῶν ἀρχαίων, νὰ τοὺς κάμουν λάτρεις καὶ ζηλευτὰς τοῦ πνεύματος τοῦ ὑπερόχου, τὸ ὁποῖον διαπνέει τὰ ἔργα ἐκείνων.

Καὶ τοὺς ἐρωτῶμεν τὸ ἔκαμαν ; Ἢ μᾶλλον μὲ τὸν σχολαστικισμὸν τῶν ἐσφικτόκλεισαν τὰς θύρας τῶν φώτων καὶ ἀφῆκαν τόσας γενεάς, τὴν μίαν μετὰ τὴν ἄλλην, εἰς τὸ πλέον μαῦρον σκότος ;

Διότι ἐπὶ τέλους ἕνας αἰὼν παρῆλθε πλέον, ἀφότου εἴμεθα ἐλεύθεροι, ἕνας αἰών, ἀφότου ἡ Ἑλληνικὴ παιδεία ἴδρυσε νέα τεμένη σοφίας καὶ ἐπιστήμης εἰς τὴν ἀναγεννηθεῖσαν πόλιν τῆς Ἀθηνᾶς. Ἕνας αἰών, ἀφότου οἱ εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ κόσμου ἐσπαρμένοι Ἕλληνες πατριῶται, ἂν καὶ ἄσοφοι καὶ ἀγράμματοι καὶ χυδαῖοι, κατὰ τοὺς σημερινοὺς στασιαστάς, ἤρχισαν νὰ κληροδοτοῦν τὸν μὲ τὸ αἷμά των κτηθέντα πλοῦτον των εἰς τὴν Ἑλληνικὴν σοφίαν, τὴν Ἑλληνικὴν παίδευσιν, τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα.

Καὶ ναὶ μὲν τὰ κληροδοτήματά των διετέθησαν εἰς Πεντελικὸν μάρμαρον, τὸ ὁποῖον ἀπηθανάτισεν ἡ τέχνη τοῦ Ἰκτίνου, καὶ ὑψώθησαν εἰς ρυθμὸν ἀρχαῖον καὶ κάλλος θαυμαστὸν τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο, Πανεπιστήμια, Ἀκαδημίαι, Βιβλιοθῆκαι καὶ Πολυτεχνεῖα, καὶ ὄργια πλούτου περιέβαλαν τὰ πνευματικὰ αὐτὰ κέντρα τῆς ἀνωτέρας παιδείας. Ἀλλ' ἀνταπεκρίθησαν ἕως σήμερον εἰς τὸν μεγάλον προορισμὸν των πολλοί, ἐξ ὅσων ἐτάχθησαν μέσα ἐκεῖ ἱεροφάνται τῆς ὑψηλῆς θρησκείας τῆς ἑλληνικῆς σοφίας καὶ μυσταγωγοὶ τοῦ πνεύματος τῶν νεωτέρων γενεῶν ; Καὶ ὅ,τι ἀφῆκαν ἡμιτελὲς μέν, ἀλλ' ἀξιοθαύμαστον διὰ τὴν ἐποχήν των οἱ μεγάλοι διδάσκαλοι τοῦ γένους, τὸ προήγαγον καὶ ἐτελειοποίησαν οἱ ἐλεύθεροι διάδοχοί των ; Ἢ τὸ ἐσκότισαν οἱ πλεῖστοι καὶ τὸ ἐσύγχισαν εἰς βαθμόν, ὥστε μόνοι ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες νὰ μὴν ἔχωμεν καλὰ καλὰ ἰδέαν σήμερον, μετὰ ἑκατὸν χρόνων ἐλευθερίαν, τί ἦσαν οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοί μας, τί ἔγραψαν, ποῦ ἔγκειται τὸ μεγαλεῖον τοῦ κάλλους των, ποῦ ἔγκειται ἡ ὑπεροχή τοῦ πνεύματός των ;

Διότι δὲν ἠμποροῦν βέβαια νὰ ἀρνηθοῦν καὶ αὐτὰ τά σημερινὰ θύματα τῆς καταστάσεως αὐτῆς, ὅτι μεθ' ὅλας τὰς πανεπιστημιακὰς σπουδάς των, καὶ μεθ' ὅλας τὰς πομπώδεις φράσεις, τὰς ὁποίας θέτουν εἰς τὰ στόματά των οἱ ἐνδιαφερόμενοι νὰ τοὺς ἐξεγείρουν, ὅτι τοὺς εἶνε ἀδύνατον νὰ ἀντιληφθοῦν τὰ κάλλη τοῦ ἀρχαίου τραγικοῦ πνεύματος, καὶ τῆς ὑψηλῆς χάριτος καὶ τῆς ἁβρᾶς πνοῆς τῆς Τέχνης, ἡ ὁποία τὰ διαπνέει, μὲ τὸν τρόπον τὸν σχολαστικόν, μὲ τὸν ὁποῖον γίνεται, κατὰ τὸ πλεῖστον, ἡ ἀνιλεὴς καὶ ἀμείλικτος ἀνατομία τῶν ἀρχαίων συγγραφέων παρὰ τῶν ἐνενήντα ἐννέα ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν ἀπὸ τοὺς διδασκάλους των. Δὲν ἠμποροῦν νὰ ἰσχυρισθοῦν ὅλοι οἱ συμπληρώσαντες γυμνασιακὰς σπουδὰς ἢ καὶ ἐπιστημονικὰς τοιαύτας, ὅτι ἠγάπησαν τὴν Ἑλλάδα τῶν προγόνων των καὶ τὴν ἑλληνικὴν σοφίαν των ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ θείου πνεύματός των, τὰ ὁποῖα ἀγνοοῦν. Δὲν ἠμποροῦν παρὰ δέκα ἢ εἴκοσιν ἴσως ἐκ τῶν παρευρεθέντων κατὰ καιροὺς εἰς τὰς παραστάσεις τῶν ἀρχαίων τραγῳδιῶν νὰ εἰποῦν ὅτι ἐνόησαν τίποτε ἐξ ὅσων ἐλέγοντο ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἢ ὅτι ἠσθάνθησαν ρίγη συγκινήσεων νὰ τοὺς συγκλονίζουν, ἢ ὅτι ἡ ποίησις καὶ τὸ κάλλος τῆς γλώσσης τοὺς ἔθελξε.

Καὶ εἰς τοῦτο ἐρωτῶμεν τὸν ἀρχηγὸν τῆς σημερινῆς στάσεως, τίς πταίει ; Ἡμεῖς, τὸ πολὺ κοινόν, ὁ ἑλληνισμὸς ὁλόκληρος, ὁ ὁποῖος εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς ἀρχαιομαθείας μένει εἰς πυκνὸν σκότος, ἢ οἱ κακοί, κατὰ τὸ πλεῖστον, φρουροὶ καὶ οἱ ἀκαλαίσθητοι διδάσκαλοι καὶ ἑρμηνευταί, οἱ ὁποῖοι μὲ τὰς ἀράχνας τοῦ σχολαστικισμοῦ των καὶ μὲ τὴν ράκη τῆς ἡμιμαθείας των ἐσκότισαν τὸ φῶς καὶ τὴν αἴγλην τῶν λαμπάδων τῆς ἀρχαίας σοφίας, ἃς τοῖς ἐνεπιστεύθη ἡ πολιτεία, καὶ ἔσβυσαν μέσα εἰς τὰ πνεύματά μας κάθε φωτεινὴν ἀκτῖνα καὶ ἐμάρανα τὸν νοῦν μας τόσον, ὥστε νὰ καταντήσωμεν οἱ ἀμαθέστατοι τῶν ἀνθρώπων πρὸς ἃν ὅ,τι σχετίζεται μὲ τὴν φιλολογικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν ζωὴν τοῦ μεγάλου παρελθόντος μας.

Καὶ ἐὰν δὲ ὑποτεθῇ ἀκόμη ὅτι οἱ ἰσχυρισμοί των εἶναι βάσιμοι καὶ ὅτι, παρὰ πάντα φυσιολογικὸν περὶ γλωσσικῆς ἐξελίξεως νόμον, εἶναι δυνατὸν νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν, αὐτοὶ εἰργάσθησαν διὰ νὰ ἀνοίξουν τὸν δρόμον αὐτῶν καὶ προήγαγον ἕως σήμερον τὴν ἑλληνικὴν παιδείαν εἰς τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ κατορθωθῇ, ἔστω καὶ ἐξ ἐκλεκτικότητος καὶ ἐνθουσιασμοῦ πατριωτικοῦ, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἰσχυρίζονται ὅτι ὀνειροπολοῦν ;

Ἢ κατώρθωσαν μέχρι σήμερον νὰ μεγαλουργήσουν εἰς τὰ γράμματα καὶ νὰ διακριθοῦν μεταξὺ τῶν ξένων Ἑλληνιστῶν, καὶ νὰ φημίσουν τὸ Ἑλληνικὸν Πανεπιστήμιον τόσον, ὥστε ἀντὶ οἱ ἰδικοί των μαθηταὶ νὰ μεταβαίνουν εἰς Εὐρώπην διὰ νὰ τελειοποιῶνται, ἀπὸ ξένους, εἰς τὴν γλῶσσάν των, οἱ ξένοι νὰ ἔρχωνται —ὡς θὰ ἦτο φυσικὸν—πρὸς ἡμᾶς ;

Κατώρθωσαν κἂν μίαν εὐφυΐαν ἑλληνικήν,—καὶ εἶναι εὐφυέστατοι οἱ νεώτεροι ἕλληνες—νὰ προαγάγουν αὐτοὶ εἰς μεγαλοφυΐαν διεθνῆ, εἰς μεγαλοφυΐαν ἐπιστημονικὴν τῆς ἀνθρωπότητος ὅλης, ἐξ ἐκείνων τὰς ὁποίας λαοὶ νέοι καὶ χθεσινοί, λαοὶ χωρὶς πνευματικὸν παρελθὸν ἀνέδειξαν καὶ ἀναδεικνύουν καθ' ἡμέραν ;

Ἢ τουλάχιστον ἀνεδείχθησαν διδάσκαλοι ἐφάμιλλοι τῶν διδασκάλων τοῦ γένους, διδάσκαλοι, τῶν ὁποίων ἔστω καὶ ὀλίγοι μαθηταί, τόσον νὰ εἶναι ἀρχαιομαθεῖς καὶ τόσον ἰδικήν των καὶ κτῆμά των νὰ ἔχουν τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν, ὥστε νὰ γράφουν ἐπιστολάς, ὡς ἐκείνας, ἃς ἔγραφαν, ὄχι ἄνδρες ἐπιστήμονες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀλλὰ γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι μεταχειρίζοντο ἱστὸν τ' ἠλακάτην τε ;

Καὶ ἀφοῦ δὲν ἔκαμαν τίποτε ἀπὸ ὅλα αὐτά, μὲ ποῖον δικαίωμα οἱ κύριοι αὐτοὶ στασιασταὶ ἐξεγείρονται σήμερον καὶ θέλουν νὰ θέτουν μεταξὺ τῶν ἀρχαίων καὶ τῶν νεωτέρων, φραγμὸν ἀνυπέρβλητον ἐπικοινωνίας, ὑπὸ τὸ ὄνθεν πρόσχημα τοῦ ἀρχαιοπρεποῦς φανατισμοῦ των ;

Μὲ ποίαν αὐθεντίαν ὑψοῦν ἑαυτοὺς εἰς ὕψος Ἑστιάδος ὄνθεν τῆς ἀρχαιότητος ; Μὲ ποίους τίτλους ἐπὶ τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ ἑλληνισμοῦ προβάλλουν αὐτόκλητοι καὶ αὐθαίρετοι τὰς πυγμὰς τῆς ἐνθουσιώδους νεολαίας καὶ ὁπλίζουν τὰς χεῖράς των ἐναντίον ἑλλήνων ἐργατῶν τοῦ πνεύματος;

Μὲ ποῖον κῦρος ἔρχονται νὰ εἴπουν εἰς ὅλους ἡμᾶς, γυναῖκας καὶ ἄνδρας Ἕλληνας : Σᾶς ἀπαγορεύομεν νὰ γνωρίσετε

τὸ θέατρον τῶν προγόνων σας. Σᾶς ἀπαγορεύομεν νὰ ἐμβαθύνετε εἰς τὸ ὕψος τῆς ποιήσεώς των καὶ νὰ σχηματίσετε ἰδέαν τῆς ὑπεροχῆς των τῆς πνευματικῆς ἐπὶ ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος ; Δὲν εἶναι καμμία ἀνάγκη νὰ ἴδετε, νὰ μελετήσετε, καὶ νὰ συγκρίνετε. Δὲν σᾶς ἀρκεῖ ὁ Σαίκσπηρ καὶ ὁ Goethe, τοὺς ὁποίους οἱ Ἄγγλοι καὶ οἱ Γερμανοὶ σᾶς ἐπιτρέπουν νὰ βλέπετε ; Ἢ τοὐλάχιστον δὲν σᾶς ἀρκοῦν αἱ γαλλικαὶ κωμῳδίαι ; Τὰ κάλλη τῶν ἀρχαίων εἶναι μόνον δι' ἡμᾶς τοὺς ἐπιλέκτους. Διὰ σᾶς εἶναι ἀρκετὸν νὰ θαυμάζετε τοὺς κοθόρνους καὶ τὰς χλαμύδας καὶ τὰς χαρτίνας περικεφαλαίας, τὰς ὁ ποίας ἡμεῖς ἀναβιβάζομεν ἐπὶ τῆς ἀρχαιοπρεποῦς σκηνῆς μας; Ἡμεῖς οἱ ἐννοοῦντες ἀκούομεν τοὺς χρυσοὺς λόγους των. Διὰ σᾶς τοὺς μωροὺς καὶ νηπίους, ὅπως σᾶς κατηντήσαμεν, ἔχομεν τὰ χρυσόχαρτα καὶ τὰ μαιανδρικὰ σχέδια, μὲ τὰ ὁποῖα διασκεδάζουν τὰ νήπια καὶ οἱ βάρβαροι, ὅπως σεῖς !

Καὶ ἔπειτα ἀπὸ αὐτὰ τοὺς φαίνεται παράδοξον πῶς ἐγεννήθη ἀντίδρασις πνευματικὴ ἀπὸ ἄνδρας ζητοῦντας δι' ἄλλης ὁδοῦ τὸ φῶς, καὶ πῶς ἀφυπνίσθη ἡ πολιτ εία καὶ τοὺς ἐπέβαλλε σεβασμὸν πρὸς τοὺς νόμους της ; Καὶ πῶς καὶ αἱ γυναῖκες ἀκόμη, ἔρχονται νὰ τοὺς ζητήσουν λόγον διὰ τὸ κὸν ὅπου κάμνουν εἰς τὰ παιδιά των καὶ εἰς τὴν Ἑλληνικακὴν πατρίδα των ;

ΑΙ ΓΡΟΜΗΤΟΡΕΣ
ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΓΕΝΕΑΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Ὅτι ἡ ἑνότης τῆς ἀνατροφῆς, ἣν ζητῶ διὰ τὰς ἑλληνίδας εἰς τὸ προηγηθὲν ἄρθρον μου δὲν ὑπάρχει, φέρω ἐδῶ μερικὰ παραδείγματα.

— Κατὰ τὸ 1885 νέα γυνὴ εἰκοσαέτις, ἑλληνίς, γεννηθεῖσα καὶ ἀνατραφεῖσα ἐν Λονδίνῳ, ὡραία καὶ ἐνάρετος, ὑπανδρευθεῖσα ἕλληνα καὶ ἀμέσως μετὰ τὸν γάμον της ἐγκατασταθεῖσα εἰς Ἀθήνας, ὅπου διήρχετο ἤδη τὸ τρίτον ἔτος ἀπὸ τῆς ἐλεύσεώς της, μὲ ἠρώτα, κατόπιν λόγου γινομένου διὰ τὴν χήραν Κυρίαν Σπ. Καραϊσκάκη, ἂν ὁ Καραϊσκάκης ὁ πενθερὸς τῆς Κυρίας, εἶνε Ρῶσσος στρατηγός. Δὲν εἶνε δὲ μεμονωμένον γεγονὸς τοῦτο, καὶ δὲν δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι εὑρέθηκε μιὰ κοὐτὴ γυναῖκα καὶ δὲν εἶνε ἄλλη. Ἀτυχῶς εἶνε πάμπολλα τὰ τοιαῦτα.

Ἄλλη τις νέα ἑλληνίς, ὑπανδρευθεῖσα ἕλληνα καὶ ἐγκατασταθεῖσα μετὰ τὸν γάμον της εἰς Παρισίους, εἰς τὴν ὁποίαν εἶπον, ἐν συνομιλίᾳ, μὲ πόσα ἀξιοθαύμαστα ἔργα δύναταί τις νὰ χορτάσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκεῖ, καὶ τὴν ἠρώτησα ἂν εἶδε τὴν Ἀφροδίτην.— Ἀφροδίτη ! μοὶ ἀπεκρίθη, ὡσεὶ σκεπτομένη καὶ ἀποροῦσα—καὶ ἀμέσως Βενοὺς (Venus) θέλετε νὰ εἰπῆτε. Ναί, τὴν εἶδα· πολὺ ὡραῖον ἔργον, ἀλλὰ δὲν ἔχει γραμμένον κάτωθεν ποῖος ὁ γλύπτης.

Εἰς τοιαύτας ἀπογοητεύσεις εὑρέθην πολλάκις, καὶ πιστεύω ὅτι ἂν ἀνήρ τις ἀντὶ ἐμοῦ εὑρίσκετο εἰς παρομίαν περίστασιν καὶ νέος τις ἀντὶ τῆς ἀκάκου αὐτῆς Κυρίας, ἤθελε δεχθῇ ράπισμα ἐπὶ τῆς παρειᾶς: ἰδοὺ· λάβε διὰ τὸ Βενοὺς, καὶ ἄλλο διὰ τὸν Ρῶσσον στρατηγὸν Καραϊσκάκην.

Πιθανὸν νὰ μοὶ ἀπευθύνῃ τις τὴν ἐρώτησιν: Τί ἐννοῶ λέγουσα: αἱ γυναῖκες τῆς νέας γενεᾶς. Ἀπαντῶ εὐχαρίστως διὰ νὰ μὴ ὑπάρξῃ παρεννόησις, οὔτε παρεξήγησις.

Ἐννοῶ τὰς ὑπάνδρους γυναῖκας ἀπὸ τοῦ εἰκοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας των μέχρι τοῦ τεσσαρακοστοῦ· δηλαδὴ ἂν μία γυνὴ ὕπανδρος ἔφθασε τὸ τεσσαρακοστόν ἔτος κατὰ τὸ 1903 δὲν τὴν συμπεριλαμβάνω πλέον εἰς τὴν νέαν γενεάν, διότι ἀπέκτησεν ἤδη τὰς γνώσεις, ὅσας ὤφειλε νὰ ἀποκτήσῃ ἢ ἀγαθὰς ἢ μή, καὶ διότι εἰσέρχεται εἰς τὴν ἡλικίαν, καθ' ἣν ἄλλα καθήκοντα, ἄλλαι βλέψεις, ἄλλαι κοινωνικαὶ ὑποχρεώσεις θὰ τὴν ἀπασχολήσωσι. Τὸ τεσσαρακοστὸν ἔτος εἶνε τὸ πρῶτον βῆμα πρὸς τὸ γῆρας, εἰς τὸ ὁποῖον μέλλει νὰ εἰσέλθῃ κατὰ τὸ ἑξηκοστόν. Αἱ ὕπανδροι ἀπὸ τοῦ 20οῦ ἔτους μέχρι τοῦ 40οῦ ἐντὸς τῆς τελευταίας τριακονταετηρίδος εἶνε ἡ νέα γενεά. Αὗται θὰ δράσωσιν ἐπὶ τῆς κοινωνίας, ἐὰν ἦναι καλῶς παρεσκευασμέναι. Αὐτὰ εἶνε τὰ ἔτη τῆς ἐνεργοῦ δράσεως. Κατ' αὐτὰ τὰ ἔτη εἶνε ἡ τεκνοποίησις, κατ' αὐτὰ εἶνε ἡ διοίκησις ἡ ἐπιτυχὴς τοῦ οἴκου, ἐξ ἧς ἐξαρτᾶται τὸ μέλλον καὶ τῶν τέκνων των καὶ τῆς πολιτείας. Κατ' αὐτὰ εἶνε ἡ φροντὶς τῆς στερεοποιήσεως τῆς ὑπολήψεώς των ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἄνευ τῆς ὁποίας τὰ ἐπερχόμενα ἔτη εἶνε ζοφερὰ καὶ μαῦρα καὶ τὴν ὁποίαν δὲν ἀναπληρώνει οὐδεμία ἄλλη εὐτυχία. Κατ' αὐτὰ εἶνε ἡ ἐπίδρασις τῆς γυναικὸς ἐπὶ τοῦ συζύγου, ὅστις, μαινόμενος πολλάκις ἢ σχεδὸν πάντοτε, εἰσέρχεται εἰς τὸν οἶκον μὲ βράζον τὸ αἷμα, μὲ κοχλάζοντα τὰ πάθη ἐκ τῆς πολιτικῆς διαπάλης ἢ ἐξ ἐμπορικῶν ἀτυχιῶν, ἢ ἐκ παραγνωρίσεως τῶν ἀξιώσεών του ὡς Στρατιωτικοῦ, ὡς Ναυτικοῦ, ὡς ὑπαλλήλου, ὡς πολίτου καὶ εὑρίσκοντος ἐν τῷ οἴκῳ ἀμμουδιάν, ὅπου τὸ κῦμα τῆς χολῆς του δύναται νὰ ξεσπάσῃ ἠρέμως, καὶ κατευναζόμενος νὰ ἐλέγχῃ αὐτὸς ἑαυτόν, ὅτι τοσοῦτον ἐθερμάνθη διὰ πράγματα ἐπιδεχόμενα διόρθωσιν.

Δὲν εἶνε τοῦ παρόντος νὰ ὁμιλήσω διὰ τὴν ἀνύπανδρον κόρην καὶ διὰ τὸ εἶδος τῆς ἀνατροφῆς αὐτῆς, τὸ ὁποῖον ἔλαβεν ἢ πρέπει νὰ λαμβάνῃ. Ἡ κόρη μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν θὰ ὑπανδρευθῇ, ἢ τὸ δέκατον ἕκτον ἔτος τῆς ἡλικίας της ἄγει ἢ τὸ εἰκοστόν, εἶνε ἀνεύθυνος, διότι εὑρίσκεται εἰς τὴν ἡλικίαν τῆς παρασκευῆς οὕτως εἰπεῖν διὰ τὸ μέλλον καὶ ὑπάρχει εἰς αὐτὴν ἐν εἶδος χειραφετήσεως φυσικῆς, τῆς ὁποίας εἰς αὐτὴν ἀνήκει ἀποκλειστικῶς νὰ κάμῃ καλὴν χρῆσιν, ἀναπτύσουσα τὴν κρίσιν της, τὴν ὀρθοφροσύνην της, διακρίνουσα τὰ καλὰ παραδείγματα καὶ ἀκολουθοῦσα ταῦτα ἔχουσα φυσικὴν προστασίαν καὶ ὑποστήριξιν τῶν γονέων ἢ συγγενῶν ἢ κηδεμόνων. Εἰς τὴν νεότητα ἐχάρισεν ὁ Θεὸς διαύγειαν πνεύματος, καθαρότητα ἰδεῶν, τὸ ἄκακον τῶν στοχασμῶν· ἡ πάλη τοῦ βίου δὲν ἐπιδρᾷ ἀκόμη ἐπ' αὐτῶν διὰ νὰ φέρῃ ἀνισορροπίαν χαρακτῆρος, στενοχωρίαν ἠθικὴν, καὶ δύναται ἡ κόρη, ἂν δὲν εἶνε ἐκ γενετῆς φύσεως κακῆς, νὰ διανύσῃ τὸ διάστημα τῆς νεότητός της ἐν πλήρει εὐχαριστήσει, μὴ ἔχουσα βάρη, μὴ ἔχουσα ἄλλας ὑποχρεώσεις εἰμὴ τὰς ὑπὸ τῆς ἀρετῆς ἐπιβαλλομένας. Καὶ τὰς πλάνας της καὶ τὰ ὀλισθήματά της μὲ βλέμμα ἐπιεικείας καὶ μακροθυμίας θὰ ἴδωσιν οἱ περὶ αὐτὴν καὶ ἡ κοινωνία.

Ἀλλὰ δὲν ἔχει οὕτω διὰ τὴν νέαν ὕπανδρον γυναῖκα. Αἱ

εὐθύναι εἶνε μεγάλαι, εἶνε ἱεραὶ δι' αὐτήν. Ὄχι μόνον πλάνη, ὄχι μόνον ὀλίσθημα δὲν τῇ ἐπιτρέπεται, ἀλλ' ἡ ἐλαχίστη ἀπροσεξία. Οὐδεμία δὲ δικαιολόγησις εἶνε παραδεκτή. Ἂν κατὰ κακὴν μοῖραν εὑρέθη μεταξὺ ἀνθρώπων δυστρόπων, ἀναγώγων, ἔστω καὶ διεφθαρμένων, ἡ ἱερότης τοῦ καθήκοντός της τῇ ἐπιβάλλει θυσίας, αὐταπάρνησιν, καρτερίαν καὶ μάλιστα ὅταν ἔχῃ τέκνα. Ἡ ἐκδίκησις, ἡ ἀπόδοσις τῶν ἴσων, ἡ ὀργή, ἡ ἀπογοήτευσις, ἐκδηλουμένη ἐμπράκτως, εἶνε ἡ ταπείνωσις τῆς γυναικός, ἡ ἐξευθένησις τοῦ ἑαυτοῦ της.

Τί εἶχαν ἡ γιαγιάδες μας.

— Εὑρισκόμην εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον τῶν γραφομένων μου μὲ τὴν γραφίδα εἰς χεῖρας, ὅτε εἰσήλασε σμῆνος νέων γυναικῶν εἰς τὴν αἴθουσάν μου, κομψῶς ἐνδεδυμένων χαριέντως καὶ εὐτραπέλως συνομιλουσῶν ὅλων ὁμοῦ, κατὰ τὸ νεωτερίζον ἔθος. Εἶχον προσκληθῆ παρὰ τῆς ἀνεψιᾶς μου, μετὰ τῆς ὁποίας συγκατοικῶ, ὅπως πίωσι τὸ τέϊον μετὰ τῶν παρακολούθων αὐτῶ Κεῖκ, Πετιφοὺρ καὶ παντὸς ἀγγλικοῦ, γαλλικοῦ καὶ ρωσσικοῦ γλυκύσματος. Ἐκύκλωσαν ἀμέσως τὸ Ἀμερικανικὸν κάθισμά μου, διαπυνθανόμεναι τὰ τῆς ὑγείας μου καὶ πτερυγίζουσαι γύρω μου ὡς πτηνὰ τοῦ Παραδείσου, τῶν ὁποίων τὰ ὡραῖα χρώματα εὑρίσκοντο εἰς τὴν ἀμφίεσίν των. Μοὶ ἀπηύθυναν διαφόρους ἐρωτήσεις, εἰς τὰς ὁποίας δὲν ἀνέμενον τὴν ἀπάντησίν μου, ἀλλ' ἐρίπτοντο εὔθυμοι καὶ ζωηραὶ εἰς τὰ ἐπὶ τῶν τραπεζῶν λευκώματα, καὶ εἰς τὰ τελευταῖα τεύχη τοῦ συρμοῦ, συζητοῦσαι θορυβῶδως γιὰ τὸ μανίκι, τὸ κορσάζ, τὸ μπολερό, τὰς Βαλενσιὲν καὶ τὰς Μπρουξέλ.

Τὸ θέαμα ἦτο πραγματικῶς μαγευτικὸν καὶ ὁ γεροντικὸς ὀφθαλμός μου μεγάλην ἀπόλαυσιν προσεκτᾶτο, ἀκολουθῶν τὰς χαρίεσσας κινήσεις τῶν νέων αὐτῶν γυναικῶν, τῶν εὐφυολογιῶν των διὰ τὰς ὑπερβολὰς τοῦ συρμοῦ, ἀλλὰ συγχρόνως, καὶ τὴν σοβαρότητα, μεθ' ἧς ἀπέδιδον τὸν ἔπαινον διὰ τὸ σχῆμα τοῦ μανικιοῦ ἢ τοῦ περιλαιμίου, καὶ τὴν ὀργὴν, ἣν ἐξέφραζαν, μετὰ ρητορικῆς δεινότητος κατακρίνουσαι τὸ μὲν ἢ τὸ δέ, ὡς μὴ καλῶς μεμελετημένον.

Ηὔξανε δὲ τὸ θέλγητρον τῆς ὁμυγήρεως ταύτης ἡ πεποίθησις, ἥτις ἦτο καὶ ἡ ἀναμφισβήτητος ἀλήθεια, ὅτι αἱ νέαι αὗται γυναῖκες, μεταξὺ τῶν ὁποίων αἱ πλεῖστοι τριακοντατεῖς καὶ μητέρες μικρῶν τέκνων, ἦσαν ὑπεράνω παντὸς δισταγμοῦ ἠθικῆς. Μετὰ τὴν συζήτησιν περὶ τριχάπτων ἐρρίφθησαν ἐπὶ τῶν εἰς τὴν ἰδιαιτέραν τράπεζάν μου καὶ ἑκάστη ἥρπαζε ἓν φύλλον, τὸ ὁποῖον ἀνεγίνωσκε ἐπιτροχάδην καὶ τὸ ἐπανέφερε λέγουσα συγχρόνως: «μὰ δὲν ἐγνώριζα ὅτι καταγίνεσθε καὶ εἰς αὐτά».

«Ἔχετε καὶ ἄλλα;» καὶ μία μικρὰ τὸ δέμας, ἀλλὰ μαχητής, μοὶ λέγει «μὰ πολύ, Κυρία, ὅλαι τῆς ἡλικίας σας, μᾶς κοπανοῦν τὸ μυαλὸ μὲ ταῖς γιαγιάδες μας. Τί εἶχαν λοιπὸν αὐτὲς ἡ γιαγιάδες μας τὸ τόσον περίφημον!»

Ἰδοὺ ὅτι ἐμάντευσα, ἀπεκρίθηνεἰς τὴν ἐρώτησίν των ταύτην, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν σας νὰ μάθετε τί ἐπὶ τέλους ἦσαν αὐτὲς ἡ γιαγιάδες σας, τὰς ὁποίας σᾶς κοπανοῦν τόσον, καὶ ἐπέγραψα τὰ γραφόμενα μου « αἱ προμήτορες τῆς νέας γενεᾶς τῶν γυναικῶν». Καί εἴσθε ὑμεῖς, Κυρίαι μου, ἡ νέα γενεά; καὶ ἀξίζει τὸν κόπον νὰ μάθετε ποῖαι ἦσαν αἱ γιαγιάδες σας, οὐχὶ διὰ νὰ τὰς μιμηθῆτε, διότι δὲν εἶναι δυνατόν, ἀφοῦ αἱ περιστάσεις, ἡ ἐποχή, αἱ συνθῆκαι τοῦ βίου, τὰ ἔργα, ἡ μάθησις εἶνε ἐντελῶς διάφορα, ἀλλὰ διὰ νὰ τὰς θαυμάσετε καὶ νὰ μὴ θεωρῆτε ὡς προσβολὴν τὸν ἐκφραζόμενον συχνάκις σεβασμὸν πρὸς τὸ περίφημον τῶν γιαγιάδων σας.

Αὐταὶ εἶνε ἡ ζῶσα ἱστορία. Δὲν εἶνε γραμμένη οὔτε εἰς τὰ βιβλία, οὔτε εἰς τὰς ἐφημερίδας, οὔτε εἰς τὰ Περιοδικά, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ γραφῇ εἰς τὰς καρδίας τῶν γυναικῶν τῆς νέας γενεᾶς.

Τὰ ὀνόματά των θὰ εὕρετε εἰς τὸ Κοιμητήριον.

Ἁπλούστατα ἐπὶ μιᾶς πλακὸς γραμμένα ἄνευ ἐπιδείξεως, ὅσον ἁπλοῦς ἦτο καὶ ὁ βίος των, ἀλλὰ μεστὸς ὡραίων αἰσθημάτων, ἀμετατρέπτων ἀρχῶν, καὶ εὐγενείας ἤθους.

Ἐκεῖ θὰ ἀναγνώσετε, ἅμα εἰσερχόμεναι=Μαρία Μαγγίνα,=Χάϊδω Μαυρομμάτη=Σεβαστὴ Μάνου=Σπυρίδωνος Τρικούπη=Μιχαὴλ Σούτσου(Μιχαλβόδα)—Νικολάου Βουδούρη=Ἀντωνίου Κριεζῆ=Ζωὴ Σούτσου=Πίσσα=Ὑψηλάντη γένος Μουρούζη=Μοναρχίδη ἐκ Ψαρῶν=Φωτεινὴ Κολοκοτρώνη=Μουρούζη τοῦ ἀποκεφαλισθέντος=Γεωργαντᾶ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως=Βούρου ἐκ Χίου=Λίτζικα τὸ γένος Πίσσα=ΡήγαΠαλαμήδη=καὶ ἄλλας, τὰς ὁποίας δὲν ἔχει τὴν δόξαν νὰ ἐγκλείῃ τὸ Κοιμητήριον Ἀθηνῶν.=Ρώμα=Βούλτζου=Διαμαντοπούλου=Τζινοπούλου.

— Ὁ βίος τῶν γιαγιάδων σας τὸν ὁποῖον ἐπιχειρῶ νὰ περιγράψω εἰς σειρὰν μελετῶν δὲν παρουσιάζει βεβαίως τί τὸ ἔκτακτον καὶ τὸ τρομερὸν καὶ δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς θέμα τραγωδίας ἢ δράματος ἐπὶ σκηνῆς· ἀλλὰ παρουσιάζει τὸ ἔκτακτον τῆς καθημερινῆς ζωῆς αὐτῶν τῶν σοφῶν γυναικῶν, τὸ ἥρεμον τῆς ὑπάρξεώς των, τὴν ἀρχοντιὰν τῶν τρόπων των, τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ ἤθους, τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος ἄνευ γογγυσμοῦ καὶ βίας, τὴν φυσικότητα τῶν διαθέσεών των, τὴν ἀφοσίωσιν καὶ ὑπακοὴν εἰς τοὺς συζύγους των, μετὰ κρίσεως καὶ ἐν συναισθήσει τῆς ἰσότητος μεταξὺ αὐτῶν, ἄνευ πάθους, ἄνευ ἀκαίρων ἐκδηλώσεων ἀγάπης, τὴν ἐλευθέραν ἀγωγὴν τῶν τέκνων των μετὰ μερίμνης μελετημένης διὰ τὴν ἀνύψωσιν τῆς φιλοτιμίας των καὶ τοῦ φρονήματός των.

Πηλία Δολιρόκη

ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑΝ

Β'.

Κι' ὁ Ἅδης ὁ ἀμείλητος ζηλεύει ποῦ τὴν βλέπει
Καὶ μέσ' 'ς τὰ μαῦρα Τάρταρα γοργὰ γεννοβολάει
Κι' ἀπὸ τὰ Τάρταρα γοργὰ 'ς τὸν κόσμο ξεπετάει
Τοὺς Γίγαντες, κακὰ στοιχειά, τὸν κόσμον ν'ἀφανίσουν.
Νυχτώνει χώρα ὁλόκληρη τοῦ καθενὸς ὁ ἴσκιος
Καὶ τὰθεόρατα βουνὰ 'μοιάζουν παιδάκια ἐμπρός των.
Ἔχουν κεφάλια ἀμέτρητα κ' ἑκατοντάδες χέρια,
Κι' ὅταν τὰ μύρια στόματα τ'ἀνοίγουν καὶ μουγκρίζουν,
Θαρρεῖς χιλιάδες δράκοντες, ταῦροι, λιονταρια, λύκοι,
Μὲ μύριες κράζουνε φωναῖς καὶ μιὰ φοβέρ' ἀφίνουν.
Ποτέ τους δὲν ἐσκόρπισαν 'ς τό νεῦμα τοῦ θεοῦ τους
Μές' 'ς τὸν βαθὺν ὠκεανὸ τέτοια φουρτούνα οἱ Ἄνεμοι.
Σὰν τέτοιο μαῦρο σίφωνα, 'σὰν τέτοια ἀνεμοζάλη.

Καὶ τὰ θεριὰ κουρνιάζουνε δειλὰ 'σὰν περιστέρια,
Κερώνουν ἀπ' τὸν τρόμο τους ἡ ἄδολαις Νεράϊδες.
Σὰ νὰ τὰ πάτησε βαρὺ ποδάρι ἀντρειωμένου,
Χορτάρια κι' ἄνθη γέρνουνε ξερὰ· καὶ τ' ἄστρα ἀκόμα
Μισοσβυσμένα λαχταροῦν σὰ λύχνος δίχως λάδι,
Σεισμὸς ξεσπάει, τὰ πέλαγα χωρίζονται καὶ φεύγουν
Ἄβυσσοι ἀνοίγονται, στεριαῖς πειοῦνται φλογισμέναις,
Κι' ὁλόκληρ' ἡ ζωή, φωτιὰ, νερὸ καὶ γῆ κι' ἀέρας,
Ἴσα μὲ τότε χωριστὰ σοφὰ συγυρισμένα
Ἀπὸ τὰ χέρια τῶν θεῶν 'ς τὸν τόπο του καθένα,
Πάλι ἀνταμώνονται μαζῆ καὶ τυρλωμένα σμίγουν,
Πάλι τὸ χάος ἄπλαστο κι' ἀπάντεχο προβάλλει!
Ὅση λαμπράδα ἡ Ἀθηνᾶ σκορπᾷ ψηλὰ 'ς τὰ οὐράνια
Τόση μαυρίλα οἱ Γίγαντες βαθειὰ ς' τὴν κτίσι ἁπλώνουν.
'Σ τὸν Ὄλυμπο μὲ μάνητα τὰ μάτια του; ὑψώνουν
Καὶ λυσσασμένοι χύνονται νὰ φτάσουν 'ς τὴν κορφή του.
Θαρρεῖς ἡ Νύχτα βάλθηκε νὰ σβύσῃ τὴν Ἡμέρα!
Τάμετρα πλήθη τῶν θεῶν καὶ τοῦ Ὀλύμπου ἀκόμα
Νοιώθουν γιὰ πρώτη καὶ στερνὴ φορὰ τὸν κρύο Φόβο.
Κι' ὅση ζωὴ κι' ἂν ἔμεινε, βαθειὰ σκιαχτὰ κρυμμένη
Κρατάει κάθε ἀνάσασμα νὰ ἰδῇ τί θ' ἀπογένῃ
Κουνιέται ὁ μέγας Ὄλυμπος 'σὰ δέντρο κάρπισμένο
Ποῦ γιὰ νὰ ρίξῃ τὸν καρπὸ τὸ σειοῦν ἀπ' τὸν κορμό του.
Καὶ σὰν αὐτοὺς ποῦ θέλουνε κάτι 'ψηλὰ νὰ φτάσουν
Καὶ πέρνουν καὶ σωριάζουνε πέτραις τὴ μιά 'ς τὴν ἄλλη,
Ἔτσι κ' οἱ Γίγαντες βουνὰ 'ς τὰ χέρια τους ἀδράχνουν,
Τὸ ἕνα 'ς τ' ἄλλο ὁρμητικὰ σωριάζουν ἀπιθώνουν,
Ἄσωστη σκάλα, ἀλύγιστη, πρωτακουσμένη σκάλα
Γιὰ ν' ἀνεβοῦν 'ς τὸν Ὄλυμπον, ὁπῶχει τὴ Ροδώπη,
Τὸν Πίνδο καὶ τὸ Πήλιον γιὰ κάθε σκαλοπάτι.
Τοῦ κάκου ὁ Παντοδύναμος τ'ἀστροπελέκια ρίχνει
Καὶ ντύνονται οἱ ἀθάνατοι γιὰ νὰ τοὺς πολεμήσουν
Μ' ὅλην των τὴν ἁρματωσιὰ καὶ μ' ὅλη των τὴ δόξα.
'Σὰν τὸ χαλάζ' οἱ κεραυνοὶ πέφτουν, ξεσποῦν· κ' ἐκεῖνοι
Χυμᾶνε φοβερώτεροι 'ς τῶν κεραυνῶν τὴ λάμψη!

ΑΠΟ ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙ ΜΟΥ

TO QWO VADIS

Ὑπάρχουν ταξείδια ἀναπαυτικὰ καὶ ταξείδια ἐξαντλητικά. Ὅσοι ταξειδεύουν εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ἐπιθυμοῦν νὰ βλέπουν ὡραῖα πράγματα, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ κουρασθοῦν. Τὰ ὡραῖα αὐτὰ πράγματα εἶναι, ἀληθῶς, σκορπισμένα εἰς κάθε βῆμα καὶ εἰς κάθε γωνίαν. Ἀλλὰ εἶναι τόσα πολλά, ὥστε ἡ ἐντεινομένη προσοχὴ ἐκνευρίζει, κουράζει, ἐξαντλεῖ.

Ἰδοὺ διατὶ δὲν τὰ παρακολουθῶ κατὰ σειρὰν καὶ κατὰ μέθοδον συστηματικῶς. Καὶ διατὶ ἀκόμη μοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀποδίδω τὰς ἐντυπώσεις μου συστηματικῶς. Ἐὰν μεταπηδῶ ἀπὸ τὴν Νεάπολιν εἰς τὴν Ρώμην, καὶ ἀπὸ τὴν Ρώμην εἰς τὴν Φλωρεντίαν, ἢ ἀπὸ τὸ Βατικανὸν εἰς τοὺς περιπάτους καὶ ἀπὸ τὰ μουσεῖα εἰς τὰς ἐξοχάς, αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι πότε ἐδῶ καὶ πότε ἐκεῖ δὲν θὰ ἴδω ὅ,τι εἶναι ὡραῖον καὶ ἄξιον μελέτης καὶ περιγραφῆς.

Αἴφνης ἀφοῦ ἔμεινα ὥρας κλεσιμένη εἰς τὴν Capella Sixtina καὶ ἠσθανόμην ὡς νὰ ἔφερα ἐπάνω μου ὅλους ἐκείνους τοὺς γίγαντας τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου, τοὺς συσφιγμένους τὸν ἕνα μὲ τὸν ἄλλον καὶ ὅταν ὡς μόνην συντροφιάν μου ἐκεῖ εἶχα καραβάνια ὅλα Ἄγγλων καὶ Ἀμερικανῶν, ἠσθάνθην τὴν ἀνάγκην νὰ ἀπομακρυνθῶ ἀπὸ τὴν πόλιν, ἀπὸ τὸ περιβάλλον τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν εἰκόνων καὶ νὰ ἀναπαύσω τὸ πνεῦμά μου καὶ τὴν ψυχήν μου εἰς τὴν ἐξοχήν, εἰς τὸν ἀνοικτὸν ἀέρα, εἰς τὸ ὕπαιθρον.

Ὁ θυρωρὸς τοῦ ξενοδοχείου μου, ὡς νὰ ἐμάντευε τὴν ἐπιθυμίαν μου αὐτήν, μὲ ἠρώτησε, μετὰ τὰς πληροφορίας, ὅπου μοῦ ἐζήτησε, περὶ τῆς ὑγείας τοῦ Πάπα, ὅταν μὲ εἶδε ἐπιστρέφουσαν ἀπὸ τὸ Βατικανόν, ἐὰν ἤθελα νὰ μοῦ κρατήσῃ τὴν ἅμαξαν τοῦ ξενοδοχείου διὰ περίπατον ἐκτὸς τῆς πόλεως. Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτο οἱ θυρωροὶ τῶν νεωτέρων ξενοδοχείων πλησιάζουν νὰ γίνουν σπουδαῖαι προσωπικότητες διὰ τοὺς ταξειδιώτας κάθε φυλῆς. Πολύγλωσσοι, ὡς εἶναι, ἐνήμεροι εἰς κάθε πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἐνδιαφέρει τοὺς ξένους, σοβαροὶ καὶ ἀξιοπρεπεῖς μέσα εἰς τὰ χρυσᾶ γαλόνια τῶν καπέλλων καὶ τῶν στολῶν των, πάντοτε ἐμπρός σας εἰς κάθε εἴσοδον καὶ ἔξοδόν σας εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ἔχουν ἀποκτήσει μίαν πεῖραν ἰδιαιτέραν ὡς πρὸς τὴν ψυχολογικὴν μελέτην τῶν ξένων των.

Ὁ ἰδικός μας θυρωρός, τὸν ὁποῖον ἡ μικρὰ ἀνεψιά μου ἐπέμενε νὰ ὀνομάζῃ στρατηγόν, ἐμάντευε πάντοτε τὰς ἐπιθυμίας μας. Δὲν ἐπαραξενεύθην λοιπὸν ὅταν μοῦ ἐπρότεινε τὴν ἅμαξάν του διὰ τὸ Qwo—Vadis.

Τὸ Qwo – Vadis εἶναι τὸ σημεῖον τῆς ἁγίας ὁδοῦ, ἐκτὸς τῆς Ρώμης, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Χριστὸς συνήντησε τὸν Ἀπόστολον Πέτρον, ὅταν ἔφευγε καὶ τοῦ ἀπηύθυνε τὴν Λατινικὴν ἐκείνην ἐρώτησιν, τὴν ὁποίαν ἀπηθανάτησε μὲ τὸ μυθιστόρημά του ὁ Πολωνὸς συγγραφεὺς Σέγγιεβιτς.

Εἰς τὰς τέσσαρας λοιπὸν ἀκριβῶς ἐλαμβάναμεν τὰς θέσεις μας εἰς τὴν ἅμαξαν διὰ τὸ Qwo-Vadis. Ὁ καιρὸς ἦτο δροσερός, ὁ οὐρανὸς ὡραῖος καὶ οἱ νέοι δρόμοι, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐπεράσαμεν, διὰ νὰ ἐξέλθωμεν ἀπὸ τὴν πόλιν, παρετασαν ἀπὸ τὸ ἓν καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος των μεγάλας καὶ πλουσίας οἰκοδομάς.

Εἰς κάθε γωνίαν σχεδόν, εἰς κάθε πλατεῖαν μεγάλην ἢ μικρὰν καὶ ἀπὸ μία βρύση, ἢ μᾶλλον ἓν μνημεῖον τέχνης, ἓν σύμπλεγμα Ναϊάδων καὶ θαλασσίων τεράτων, ἀπὸ τὰ στόμια τῶν ὁποίων χύνονται παφλάζοντα νερά. Ἀπὸ ὅλας τὰς πόλεις τοῦ Παλαιοῦ καὶ Νέου Κόσμου, τὰς ὁποίας ἔχω ἐπισκεφθῆ, ἡ Ρώμη ἔχει εἰς μεγαλείτερον ἀριθμὸν καὶ εἰς πλοῦτον ἐξ ἴσου τέχνης γλυπτικῆς καὶ κοσμητικῆς ὄχι βρύσεις πλέον καὶ ἀναβρυτήρια, ἀλλὰ ναοὺς καὶ μνημεῖα ἀφιερωμένα εἰς τὰς δροσερὰς θεότητας τῆς φύσεως.

Ὅσοι Ποσειδῶνες καὶ Τρίτονες καὶ ἄλλοι θεοὶ τῶν ὑδάτων διεσώθησαν εἰς τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα, εἴτε ἀπὸ μάρμαρον τῆς Καράρας, εἴτε ἀπὸ λίθους πορφυρίτας καὶ μαλακίτας, εἴτε ἀπὸ μέταλλον, ὅλοι ἐτοποθετήθησαν εἰς ἀναβρυτήρια ὡραῖα, ὅλοι ἐστόλισαν τὰ πολλὰ τῶν πηγῶν στόμια, τὰ σκορπισμένα παντοῦ, ὅπως δίδουν μαζὴ μὲ τὴν δροσιάν των καὶ μίαν καλλιτεχνικὴν ἐντύπωσιν εἰς τὸν διαβάτην.

Ἐξήλθαμεν ἀπὸ τὴν Πόρταν Πίαν, ἐπεράσαμεν

πρασινοσκεπασμένους ἀγρούς, τοὺς ὁποίους ἐχώριζαν κανονικαὶ καὶ τακτικαὶ δενδροστοιχίαι χωρὶς τέλος, δενδροστοιχίαι σκορπίζουσαι σκιὰν καὶ ἠρεμίαν μεγαλοπρεπῆ εἰς τὸ σιωπηλὸν ἄπειρον.

Ὁ ἀμαξηλάτης μας, μὲ ἀρχαιολογικὰς γνώσεις ὁδηγοῦ, ὡς ὅλοι οἱ Ἰταλοὶ ἀμαξηλάται, ἠθέλησε νὰ διακόπτῃ τὴν ὡραίαν σιωπὴν μὲ ἐπεξηγήσεις τῶν διαφόρων μερῶν, μὲ γνώμας ἀτομικάς του, εἰς τὰς ὁποίας συνέκρινε καὶ ἐπέκρινε, κατὰ τὰς συμπαθείας του, τὸ παρελθὸν τῶν Παπῶν, μὲ τὸ πολιτικὸν καθεστὼς τῆς σήμερον.

Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι εἰς κανὲν μέρος τοῦ κόσμου, ὅσον εἰς τὴν Ρώμην ὁ λαὸς δὲν λαμβάνει τόσον ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς χώρας του καὶ δὲν ἔχει σχηματίσει μίαν γνώμην οἱανδήποτε περὶ ὅλων τῶν μερίδων, εἴτε τῶν ἐχθρικῶν του, εἴτε τῶν φιλικῶν του. Ἀλλὰ καὶ εἰς κανὲν ἄλλο μέρος ἐπίσης δὲν κατηγορεῖ μετὰ περισσοτέρας χαιρεκακίας τὴν τάξιν τῶν μεγάλων καὶ τῶν ἰσχυρῶν καὶ δὲν ἐκθέτει κάθε ἀδυναμίαν των καὶ κάθε τρωτὸν μέρος των τὸ ὁποῖον τείνει νὰ τοὺς ἐξευτελίσῃ. Μέχρις οὗ λοιπὸν φθάσομεν εἰς τὸ Qwo-Vadis, ἐγνωρίσαμεν τὴν ἰδιωτικὴν ζωὴν ἑνὸς πρίγκηπος, τὸν μηχανισμὸν τῶν ἐπιχειρήσεων τῆς οἰκοδομῆς τῆς Νέας Ρώμης, τὴν οἰκονομικὴν καταστροφὴν τῆς μεγάλης οἰκογενείας Borghese, τὴν ἀπέραντον Villa τῶν ὁποίων ἠγόρασε τελευταίως ὁ δῆμος τῆς Ρώμης ἀντὶ τεσσάρων ἑκατομμυρίων, διὰ κῆπον τοῦ λαοῦ.

Καὶ ὁ ἀμαξηλάτης μας θὰ ἐξηκολούθει νὰ λέγῃ, ἂν δὲν δὲν ἐρθάναμεν εἰς τὸ μικρὸν ἐξωκλήσι, τὸ ἐντελῶς ἀσήμαντον καὶ παρημελημένον, τὸ ὁποῖον φέρει τὸν πομπώδη λατινικὸν τίτλον τοῦ Qwo Vadis.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ

ΤΑ ΔΥΟ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ

Ἕνα ἀπόγεμα τοῦ Ἰουλίου μὲ φοβερὰν ζέστην γύριζα μονάχος ἀπὸ τὸ Nûny. Ὁ δρόμος φαίνονταν μπροστά μου, ὅσο ἔφτανε τὸ μάτι, κάτασπρος, σκονισμένος, καμένος ἀπὸ τὸν ἥλιο, ἀνάμεσα ἀπὸ περιβόλια μὲ ἐλιές. Δὲν ἤτανε πουθενὰ σκιά, καὶ δὲν φύσαγε διόλου ἀγέρας. Δὲν ἀκούγουνταν τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὸ τραγοῦδι τὸ βιαστικὸ τοῦ τζίτζικα, τὸ ὁποῖον γέμιζε ὅλην τὴν πεδιάδα καὶ φαίνονταν σὰν ὁ ἦχος τῆς ἀπέραντης αὐτῆς φωτεινῆς συμφωνίας...Περπατοῦσα σὲ ἀληθινὴ ἔρημο δυὸ ὧρες, ὅταν ξαφνικὰ μπροστά μου φανερώθηκαν πολλὰ ἄσπρα σπίτια. Ἤτανε ὁ σταθμὸς τοῦ Ἁγίου Βικεντίου: ἕξη ὡς ἑφτὰ κτίρια, μεγάλες ἀποθῆκες μὲ κόκκινες στέγες, ἕνα ποτιστῆρι χωρὶς νερὸ κοντὰ σὲ δύο τρεῖς μισοξεραμένες συκιὲς καὶ στὸ βάθος τοῦ δρόμου δύο ξενοδοχεῖα, τὸ ἕνα ἀπέναντι τοῦ ἄλλου, ἀπὸ τὶς δυὸ μεριὲς τοῦ δρόμου.

Αὐτὴ ἡ γειτονιὰ τῶν δύο ξενοδοχείων ἤτανε κάπως παράξενη. Ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος ἕνα μεγάλο καινούργιο κτίριο, γεμάτο ζωὴ καὶ κίνηση, μ' ὅλες τὶς πόρτες ἀνοιχτές. Τ' ἁμάξια στέκουνταν ἐμπρὸς στὴν πόρτα, καὶ τ' ἄλογα τοῦ ταξειδιώτου χτυπούσανε τὰ πόδια ἀνυπόμονα μέσα στὴν αὐλή, ὡς ποῦ νὰ κατέβουνε οἱ κύριοι ποῦ βιαστικὰ ἔπιναν ἕνα ποτῆρι κρασί. Μέσα φωνές, βρισιές, χτυπήματα χεριοῦ πάνω στὰ τραπέζια, τσιγκρίσματα ποτηριῶν, χτύποι ἀπὸ τὶς μπάλες τοῦ μπιλιάρδου, καὶ περισσότερο ἀπ' ὅλα αὐτὰ ἀκούγουνταν μιὰ χαρούμενη φωνή, ποῦ τραγουδοῦσε τόσο δυνατὰ ποῦ τρέμανε τὰ τζάμια.

Τό ἀντικρυνὸ ξενοδοχεῖο, ὅλως διόλου τὸ ἐναντίο, ἤτανε σιωπηλό, σὰν ἀκατοίκητο. Χορτάρι φύτρωνε μπρὸς στὶς πόρτες του, τὰ παραθυρόφυλλα ἤτανε μισοσπασμένα καὶ οἱ σκάλες εἴχανε διορθωθῆ μὲ πέτρες ἀπὸ τὸ δρόμο.

Φαίνουνταν τὸ ὅλον του τόσο φτωχό, τόσο ἀξιολύπητο ποῦ ἤτανε ἀληθινὰ ἐλεημοσύνη νὰ σταθῇ κανεὶς ἐκεῖ καὶ νὰ πιῇ ἕνα ποτῆρι κρασί.

Καθὼς μπῆκα ἠύρα μιὰ μεγάλη σάλα ἔρημη καὶ σιωπηλή, τὴν ὁποία φώτιζαν τέσσερα μεγάλα παράθυρα. Τὰ μόνα ἔπιπλά της ἤτανε μερικὰ κουτὰ τραπέζια, πάνω στὰ ὁποῖα τὰ ἀφισμένα ποτήρια ἤτανε γεμάτα σκόνην, ἕνα μπιλιάρδο μισοσπασμένο, ἕνας κίτρινος κανατὲς καὶ ἕνα παληὸ ταμεῖο χωρὶς βιβλία καὶ ταμία. Καὶ μυῖγες! μυῖγες! ποτέ μου δὲν εἶχα δεῖ τόσο πολλές: πάνω στὸ ταβάνι, στοὺς τοίχους, στὰ τζάμια, παντοῦ.

Ὅταν ἄνοιξα τὴν πόρτα, ἄκουσα μιὰ βοὴ σὰν νὰ ἔμπαινα μέσα σὲ μελίσσι.

Στὸ βάθος τῆς σάλας μπροστὰ σ' ἕνα παράθυρο, στέκουνταν μιὰ γυναῖκα, ἡ ὁποία κύτταζε μὲ μεγάλη προσοχὴ ἔξω. Τὴν φώναξα δυὸ φορές:

— Ἔ! ξενοδόχα!

Γύρισε σιγά, σιγά, καὶ τότε εἶδα ἕνα πρόσωπο χωρικῆς καταζαρωμένο καὶ κατακίτρινο νὰ μὲ βλέπῃ μὲ ἔκπληξιν. Καὶ ὅμως δὲν ἤτανε γρηά, ἀλλὰ τὰ δάκρυα τὴν εἶχανε γερασμένη.

— Τί θέλετε; μὲ ρώτησε σκουπίζοντας τὰ μάτια της.

— Νὰ καθίσω μιὰ στιγμὴ καὶ νὰ πιῶ κάτι.

Μὲ κύτταξε μὲ περισσότερη ἔκπληξι, χωρὶς νὰ κινηθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν της, σὰν νὰ μὴν καταλάβανε τί τῆς ἔλεγα.

— Δὲν εἶνε λοιπὸν ἐδῶ ξενοδοχεῖο;

Ἡ γυναῖκα ἀναστέναξε.

— Μάλιστα...εἶνε ξενοδοχεῖο...Ἀλλὰ γιατὶ δὲν πηγαίνετε ἀπέναντι καθὼς ὅλοι οἱ ἄλλοι; Εἶνε πολὺ πολὺ εὔθυμα ἐκεῖ.

Ἕνα κοριτσάκι ἕως δώδεκα ἐτῶν ἐστέκετο εἰς τὴν κλειστὴν θύραν. Ποιὸς θὰ μᾶς ἀνοίξῃ ἐδῶ καὶ ὑπάρχει τίποτε ἄξιον λόγου; τὴν ἠρώτησα.

Δύο πόδια, Κυρία εἶπεν ἡ μικρά. Καὶ δὲν εἶχεν ἄδικον. Ἐμπρὸς εἰς τὴν θύραν ἐπάνω εἰς μίαν πλάκα τοῦ ἐδάφους εἶναι χαραγμένα ἀτεχνώτατα δύο πόδια, τὰ ὁποῖα ὑποτίθεται ὅτι φέρουν τὸν τύπον τῶν ποδῶν τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πέτρου.

Ὁ καϋμένος ὁ Χριστός, πόσα δεκαρολογήματα δὲν ἐνεργοῦνται ἐπ' ὀνόματί του! Καὶ πόσον δὲν ἐταπεινώθη καὶ δὲν ταπεινοῦται καὶ ἐξευτελίζεται καθ' ἡμέραν, ἀκριβῶς ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ὤφειλαν νὰ κρατοῦν τὴν σημαίαν του ὑψηλά.

Τὸ Qwo-Vadis λοιπὸν κάθε ἄλλο ἦτο παρὰ ὡραῖον πρᾶγμα, ἀλλ' ἔγεινεν αἰτία νὰ κάμωμεν ἕνα ἐξοχικὸν περίπατον θαυμάσιον καὶ νὰ ξεκουρασθῶμεν μέσα εἰς τὰς ὡραιότητας τῆς φύσεως ἀπὸ τὰς ὡραιότητας τῆς Τέχνης, ἡ ὁποία πάντοτε θέλει μελέτην καὶ ἐπιβάλλει ἐργασίαν πνευματικὴν καὶ θαμβόνει καὶ καταπλήσσει καὶ ἐξαντλεῖ, ὅταν μάλιστα δημιουργοὶ καὶ πλάσται της εἶναι γίγαντες καὶ κολοσσοί, ὡς τὸν Μιχαὴλ-Ἄγγελον.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Οἱ ζαχαρένιοι κόσμοι τῆς μικρᾶς μου εἶναι ὡραιότεροι ἀπὸ τοὺς χρυσοῦς. Καὶ ἐκείνη ἄλλως τε τοὺς προτιμᾷ πάντοτε καὶ ἐντρυφᾷ ἰδιαιτέρως εἰς αὐτούς. Τὸ Φεγγάρι, μοῦ ἔλεγε προχθὲς, δὲν ἠμπορεῖ παρὰ νὰ εἶναι ἀπὸ ζάχαριν, ἀφοῦ εἶναι ἄσπρο, ἄσπρο καὶ λάμπει σὰν διαμάντι. Μήπως καὶ ἡ ζάχαρι δὲν λάμπει, καὶ δὲν μποροῦμε νὰ τὴν διακρίνωμεν καὶ εἰς τὰ σκοτεινὰ ἀκόμη;

Καὶ ἀπὸ τὸ φεγγάρι, τὸ ὁποῖον χύνει τόσον γλυκὺ φῶς, κατεβαίνομεν εἰς τὴν γῆν καὶ ἀρχίζομεν νὰ οἰκοδομοῦμεν ἐπάνω εἰς αὐτὴν κόσμους ὁλοκλήρους ἀπὸ ζάχαριν, τὴν ὁποίαν χρωματίζομεν ἀπαράλλακτα ὡς τὴς τοῦρτες.

Οἱ κῆποι τοῦ Ζαππείου καὶ ἰδίως τὰ ἀνθοστολισμένα πάρκα, εἶναι τόσες μεγάλες τοῦρτες, τὰς ὁποίας ὁ κηπουρὸς στολίζει μὲ τὰ λουλούδια του.

Τὰ παιδάκια δὲν τρώγουν, μοῦ ἐπρόσθεσεν, ἀπὸ τῆς τούρτες αὐτές, διότι ἡ χρωματισμένη ζάχαρη κάνει κακὸ εἰς τὸ στομάχι. Ἔπειτα ἠμποροῦν καὶ τὰ παιδάκια νὰ γίνουν ζαχαρένια, κατὰ τὴν ἰδικήν της φαντασίαν. Καὶ ἐδῶ πλέον ἀρχίζει τὸ μαγικὸν πανόραμα τῶν ζαχαρένιων σπιτιῶν, τὰ ὁποια δὲν λιώνουν ἀπὸ τὸν ἥλιον, οὔτε ἀπὸ τὴν βροχὴν γιατί ἀντιδάσβέστη ἔχουν τζάμια ποῦ τὰ σκεπάζουν. Καὶ τὰ ζαχαρένια παιδάκια, τὰ ὁποῖα ζοῦν καὶ παίζουν μέσα εἰς τὰ ζαχαρένια σπίτια, καὶ τὰ ὁποῖα ἔξαφνα διότι ἔκλαυσαν, λυώνουν σιγά, σιγά, καὶ γίνονται σωροὶ ζαχαρένιοι, τοὺς ὁποίους τρώγουν τὰ ἄλλα παιδάκια καὶ κάμνουν καραμέλαις καὶ γλυκίσματα ἡ μαμάδες,

Τώρα πολὺ συχνὰ συμβαίνει ἀπὸ τὸ πολὺ φάγωμα τῆς ζάχαρης νὰ ἀρρωστοῦν τὰ παιδάκια, ὁπόταν κάμνουν τὴν ἐμφάνισίν των μάγισες ζαχαρένιες καὶ σώζουν μὲ ζαχαρένια φάρμακα τὰ κινδυνεύοντα μικρά.

Καὶ ἐνῷ εὑρισκόμεθα εἰς τὰ ἄρρωστα παιδάκια ἀνοίγει ἡ ζαχαρένια πόρτα τοῦ θεοῦ, ἡ ὁποία εἶνε ἡ σελήνη, καὶ ἡ ὁποία πότε ἀνοίγει ἐντελῶς καὶ φαίνεται μεγάλο μέρος τοῦ ζαχαρένιου παραδείσου καὶ πότε μισοανοίγει καὶ γι' αὐτὸ ἡ σελήνη φαίνεται 'σὰν κουραμπιές, μὲ ἔλλειψιν.

Ἀμὲ ἡ θάλασσα! Ἡ μικρά μου διατρέχει τὸν κίνδυνον νὰ ὑποπέσῃ εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ κ. Μιστριώτου. Ὡρισμένως εἶναι ὑπὲρ τῆς δημοτικῆς γλώσσης ἀφοῦ μεταχειρίζεται καὶ τύπους δημοτικοὺς καὶ λογάκια δημοτικά. Πῶς σᾶς φαίνεται ἐκεῖνο τὸ βέβηλον ἀμὲ καὶ τὸ βεβηλότερον ἀκόμη ἡ ζ ά χ α ρ ε ς.

Ἐγὼ ὁμολογῶ ὅτι ὁ σοφὸς διδάσκαλος διατρέχει μεγάλον κίνδυνον ἀπὸ τὸν μικρόκοσμον αὐτὸν τῶν παιδιῶν, τὰ ὁποῖα ἔγιναν καὶ αὐτὰ ὄργανα τοῦ κ. Κρουμπάχερ καὶ ὅλης τῆς σπείρας τῶν ἐχθρῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Τὰ προδοτικὰ καὶ τὰ ἀνόσια! Δὲν ὑπάρχει λοιπὸν κανεὶς Ἡρώδης νὰ τὰ περάσῃ μίαν ἀκόμη φορὰν διὰ στόματος μαχαίρας, διὰ νὰ σωφρονισθοῦν καὶ ἡ μαμάδες των, καὶ ἔτσι νὰ παύσουν ὄχι μόνον νὰ γράφουν, ἀλλὰ καὶ νὰ ὁμιλοῦν ἀκόμη διὰ τὰ παιδιά των καὶ νὰ τὰ ὀνομάζουν παιδιὰ καὶ ὄχι τέκνα;

Μητέρα παιδαγωγὸς

—Εἶνε πολὺς θόρυβος γιὰ μένα.. Προτιμῶ νὰ μείνω ἐδῶ

Καὶ χωρὶς νὰ περιμένω τὴν ἀπάντησίν της, κάθισα μπροστὰ σ' ἕνα τραπέζι.

Ὅταν βεβαιώθηκε πῶς μιλοῦσα σοβαρά. ἄρχισε νὰ πηγαινοέρχεται μὲ ὕφος πολὺ ἀφῃρημένο, ἄνοιγε συρτάρια, κουνοῦσε μποτίλιες, σκούπιζε ποτήρια, ἐνοχλοῦσε τῆς μυῖγες...Ἔβλεπε κανεὶς πόσο σπάνιο πρᾶμα ἤτανε ἐκεῖ οἱ ξένοι. Καὶ πότε πότε ἡ δύστυχη στέκονταν καὶ ἔπιανε τὸ κεφάλι της μὲ τὰ δύο χέρια, σὰν νὰ ἤτανε ἀπελπισμένη πῶς δὲ θὰ κατώρθωνε νὰ μὲ περιποιηθῇ.

Ἔπειτα πήγαινε στὴν κάμαρα ποῦ ἤτανε στὸ βάθος, τὴν ἄκουγα νὰ πέρνῃ κλειδιὰ, ν' ἀνοίγῃ συρτάρια, νὰ ψάχνῃ μέσα στὸ ντουλάπι τοῦ ψωμιοῦ, νὰ ξεσκονίζῃ, νὰ πλένῃ πιάτα. Καὶ κάθε τόσο ν' ἀναστενάζῃ.

Ἔπειτα ἀπὸ ἕνα τέταρτο, μοῦ ἔφερε ἕνα πιάτο, ἕνα ψωμάκι μπαγιάτικο, ξερὸ σὰν πέτρα, καὶ μιὰ μποτίλια κρασὶ ξεθυμασμένο.

— Εἶνε ἕτοιμα, μοῦ εἶπε τὸ παράξενο ἐκεῖνο πλᾶσμα, καὶ γύρισε γλήγορα στὴ θέση της, κοντὰ στὸ παράθυρο. Ἐνῷ ἔπινα προσπαθοῦσα νὰ τὴν κάμω νὰ μιλήσῃ.

— Δὲν ἔχετε συχνὰ κόσμο, δὲν εἶνε ἔτσι, καλή μου γυναῖκα;

— Ὦ μάλιστα, κύριε, ποτὲ, κανείς...Ὅταν εἴμαστε μονάχοι τότε ἤτανε ἄλλο πράμα. Εἴχαμε πολὺ κόσμο, γεύματα τὸν καιρὸ τοῦ κυνηγιοῦ, ἤτανε ὅλο τὸν καιρὸ γεμάτη ἡ αὐλή μας ἀπὸ ἁμάξια. . Ἀλλ' ἀπὸ τότε ποῦ ἄνοιξε τὸ γειτονικὸ ξενοδοχεῖο τὰ χάσαμε ὅλα... Τοῦ κόσμου τοῦ ἀρέσει περισσότερο νὰ πηγαίνῃ ἐκεῖ. Ἐδῶ βρίσκουνε πῶς δὲν εἶνε διόλου εὐχάριστα. Ἡ ἀλήθεια εἶνε πῶς τὸ σπίτι δὲν εἶνε τόσο καλό, ἐγὼ δὲν εἶμαι ὄμορφη, ἔχω πυρετούς. τὰ δυὸ παιδιά μου πέθαναν...Ἐκεῖ κάτω, τὸ ἐναντίον, γελᾶνε πάντα. Νοικοκυρὰ εἶνε μία Ἀρλεζιάνα ὡραία, μὲ ταντέλλες, καὶ μὲ τρεῖς σειρὲς χρυσὴ ἁλυσσίδα στὸ λαιμό. Ὁ ὁδηγὸς τῆς ταχυδρομικῆς ἁμαξας εἶνε φίλος της, καὶ τῆς φέρνει ὅλους τοὺς ξένους... Ἐγὼ μένω ὁλομόναχη ὅλο τὸν καιρὸ ἐδῶ καὶ κλαίω τὴ μοῖρα μου.

Ἔλεγεν αὐτὰ μὲ φωνὴν ἀφῃρημένην, ἀδιάφορον, μὲ τὸ μέτωπο πάντοτε ἀκουμπισμένο στὸ τζάμι τοῦ παραθύρου· βέβαια ἤταγε κάτι στό ἀντικρυνὸ ξενοδοχεῖο, τὸ ὁποῖο τὴν ἐνδιέφερε.

Ἔξαφνα, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ δρόμου ἔγινε μεγάλη κίνηση. Ἡ ταχυδρομικὴ ἅμαξα ἔφτασε, ἀκούγουνταν τὸ σάλπιγμα τοῦ ὁδηγοῦ, ἡ ὑπηρέτριες ἔτρεξαν στὴ πόρτα γιὰ νὰ ὑποδεχτοῦν τοὺς ξένους. Καὶ μέσα σ' ὅλη αὐτὴ τὴ ταραχὴ ἡ φωνὴ τοῦ τραγουδιστὴ ξεχώριζε δυνατὴ καὶ καθαρή.

Στὸ ἄκουσμα αὐτῆς τῆς φωνῆς ἡ ξενοδόχα μου ἀνατρίχιασε ὁλόκληρη, καὶ γυρίζοντας πρὸς τὸ μέρος μου:

— Ἀκοῦτε; μοῦ εἶπε σιγά, σιγά· εἶνε ὁ ἄντρας μου.,

Δὲν εἶνε ἀλήθεια πῶς τραγουδάει ὡραῖα;

Τὴν κύτταξα ἔκπληκτος.

— Πῶς; ὁ ἄντρας σου!... Πηγαίνει λοιπὸν καὶ ἐκεῖνος ἐκεῖ;

Τότε ἐκείνη μὲ ὕφος νευρικό, ἀλλὰ μὲ γλύκα:

— Τί θέλετε κύριε; Οἱ ἄντρες ἔτσι εἶνε, δὲν τοὺς ἀρέσει νὰ βλέπουνε νὰ κλαῖνε, καὶ ἐγὼ κλαίω πάντα ἀπὸ τότε ποῦ ἔχασα τὰ παιδιά μου. Ἔπειτα εἶνε τόσο λυπητερὰ ἐδῶ μέσα, ποῦ ποτὲ δὲν ἔρχεται κανείς...Τότε ὅταν στενοχωριέται πολὺ ὁ κακόμοιρος ὁ Σίφης μου πηγαίνει νὰ πιῇ ἕνα ποτηράκι ἀντικρύ, καὶ ἐπειδὴ ἔχει ὡραία φωνὴ ἡ Ἀρλεζιάνα τὸν παρακαλεῖ καὶ τραγουδεῖ. Σούτ!... Νά! ξαναρχίζει·

Καὶ τρέμοντος, μὲ τὰ χέρια πρὸς τὰ ἐμπρὸς μέ χοντρὰ δάκρυα στὰ μάτια, τὰ ὁποῖα τὴν ἔκαναν πολὺ ἄσχημη, ἔμεινεν ἐκεῖ σὰν σὲ ἔκστασι, μπρὸς στὸ παράθυρο ν' ἀκούῃ τὸν Σίφη της νὰ τραγουδᾷ γιὰ τὴν Ἀρλεζιάνα.

(Alphonse Daudet).

ΠΟΙΚΙΛΑ

Τὰ ἔπιπλα τοῦ γελοιογράφου. — Πρόκειται διὰ τὸν Sem, διὰ τὸν Παρισινὸν Sem. Τὰ ἔπιπλά του εἶνε τὰ ἑξῆς: Αἴθουσα, μία ψάθινη πολυθρόνα διὰ τοὺς ἐπισκέπτας· κρεββατοκάμαρα, ἕνα κρεββάτι, ἕνα ντουλάπι μία δεύτερη πολυθρόνα, ἀκόμη τέσσερες χάλκινες μπάλες, διὰ νὰ γυμνάζεται, καλλωπιστήριον, ἕνα μπάνιο στρογγυλό, μία λεκάνη, δυὸ μπαοῦλα καὶ μία βαλίτζα· τραπεζαρία, μία σανίδα ἐπάνω εἰς τὴν ὁποίαν εἶνε δώδεκα ζεύγη παπούτσια ἀπὸ 80 φρ. τὸ ἕνα· ὁ Sem τὰ κατασκευάζει μόνος του. Εἰς

τὴν κουζίνα ὑπάρχειἔνα τραπέζι ὅπου τρώγει ὁSem ὁμέγας ὅταν εἶνε σπίτι του, πρᾶγμα πολὺ σπάνιον.

Σύνθετος ἐπίπλωσις· τὸ σπίτι τοῦ Sem ὁμοιάζει αὐτὸν τὸν ἴδιον. Δὲν τοῦ χριάζονται παρὰ τρία πράγματα : τὰ πόδια τὸν ὁδηγοῦν παντοῦ, πολὺ γρήγορα, τὰ εὐκίνητα δάκτυλα τὰ ὁποῖα σχεδιάζουν εἰς τὸ κοῖλον τοῦ χεριοῦ, καὶ ἰδίως μάτι παρατηρητικόν, τὸ ὁποῖον τίποτε δὲν διαφεύγει.

Πετσέτες 900 φραγ. ἡ δωδεκάς. Ἡ προῖκα μιᾶς νεοπαντρευμένης, περιέχει μίαν δωδεκάδα πετσέτες, αἱ ὁποῖαι ἐπληρώθησαν 900 φραγκα ἡ δωδεκάς. Εἶνε κατασκευασμέναι ἀπὸ τόσον λεπτὸν λινὸν ὕφασμα· ὥστε νὰ περνοῦν μέσα ἀπὸ ἕνα δακτυλίδι.

Ἀλλ' ἡ μεγάλη ἀξία τους εἶνε ἰδίως αἱ δαντέλλαι Cluny μὲ τὰς ὁποίας εἶναι γαρνιρισμέναι. Αἱ δαντέλλαι αὐταὶ ἐλαφραὶ καὶ πλούσιαι εἶνε ἐργασία συνεχὴς τριῶν ἑβδομάδων διὰ κάθε πετσέτα. Ἡ εὐχαρίστησις νὰ σκουπίζῃ τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων της εἰς τόσον ὡραῖα πράγματα, ἑνώνεται μὲ τὴν χαρὰν τῆς νεονύμφου ὅτι ἔδωκεν ἐργασίαν διὰ πολὺν καιρὸν εἰς ἐργάτιδας ἐπιδεξίας καὶ ἐργατικάς.

Μία ὑπηρέτρια δι' ὅλας τὰς ἐργασίας ἡ ὁποία κοστίζει ἕνα ἑκατομμύριον δολλάρια.— Ὁ κύριος Farson ἐζητοῦσε μίαν ὑπηρέτριαν δι' ὅλας τὰς ἐργασίας. Ὁ περίεργος αὐτὸς Ἀμερικανός, ὁ ὁποῖος εἶνε ἑκατομμυριοῦχος, θὰ τῆς ἔδιδε μετὰ τὸν θάνατόν του ἕνα ἑκατομμύριον δολλάρια διὰ τὰς ὑπηρεσίας της. Ἐζήτει ὅμως ἀπὸ αὐτὴν ἐκτὸς ἀπὸ τοῦ νὰ εἶνε τελεία καμαριέρα καὶ μαγείρισσα, νὰ μὴν ἔχῃ κἀμμίαν «γνωριμίαν» νὰ ντύνεται πολὺ καλὰ ῥάπτουσα μόνη τὰ φορέματά της, νὰ μὴν εἶνε οὔτε φλύαρος οὔτε κακόγλωσση, νὰ φαίνεται τελεία κυρία χωρὶς νὰ λησμονῇ ὅτι εἶνε ὑπηρέτρια καὶ τέλος νὰ ἠξεύρῃ νὰ διαβάζῃ εἰς τὸ βλέμμα τῶν προσκεκλημένων του, ὅ,τι ἐπιθυμοῦν.

Ὁ κύριος Farson ἔλαβε 22617 αἰτήσεις διὰ τὴν θέσιν αὐτήν. Κἀμμία ὅμως δὲν ἀνταπεκρίνετο πληρέστατα εἰς τὸ ἰδεῶδές του. Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ κρατήσῃ ἐξ ὑπηρετρίας αἱ ὁποῖαι θὰ ἔχουν ὅλαι μαζῆ τὰς ἀρετὰς ὅπου ἐπιθυμεῖ.

Ὁ κύριος Piot **καὶ «ἡ ἀξία τῶν μητέρων».** — Ἡ ὀλιγόστευσις τοῦ πληθυσμοῦ ἐξακολουθεῖ ν' ἀπασχολῇ τὸν κύριον Piot. Ἡ ἀπάντησις τοῦ στατιστικοῦ τὸν κάμνει νὰ λυπῆται πολύ· ὅταν μία γέννησις αὐξάνῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν κατοίκων, ὁ καλὸς πατριώτης αἰσθάνεται μεγάλην χαράν. Καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη του διὰ τὰς τολμηροτέρας εἶνε τόσον ζωηρὰ ὥστε θὰ ἤθελε νὰ τὰς παρασημοφορήσῃ μὲ ἰδιαίτερον μετάλλιον. Εἶνε ἰδέα τιμίου ἀνθρώπου καὶ ἡ ὁποία ὁμοιάζει κἄπως μ' ἕνα νόμον τοῦ Λυκούργου, ἐνίοτε ὅμως ἡ παρασημοφορία θὰ φαίνεται ὡς εἰρωνία. Μία δυστυχὴς εἰς τὸ Καλαὶ ἀπέκτησε τρία παιδιὰ μαζῆ· βεβαίως αὐτὴ πρέπει νὰ λάβῃ περισσότερα ἀπὸ ἕνα παράσημον, ἀλλ' εἶνε τόσον πτωχή, ὥστε δὲν θὰ ἔχῃ οὔτε φόρεμα διὰ νὰ τὰ κρεμάσῃ· καὶ οὕτω ἡ ἰδέα τοῦ κυρίου Piot δὲν φαίνεται πλέον πρακτική.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

—Δα Μ Π. Ἀθήνας. Βεβαίως κάθε καλοκαιρινὸν φόρεμα ἠμπορεῖτε νὰ φορέσετε εἰς ἐσπερίδα.Κατὰ προτίμησιν ἀνοικτὰ φουλάρια μάλλινα λεπτὰ καὶ γάζας. Τα βαμβακερὰ σχεδὸν ἀποκλείονται.— Καν Ἐ. Αἰ. Δαρδανέλλια. Προθύμως. Ἐὰν μᾶς ἐγγράψετε πέντε συνδρομητρίας, σᾶς προσφέρομεν τὸ φύλλον δωρεάν. Καν Α.Β. Αἴγιον. Ὑπόλοιπον μετὰ καλῆς ἐπιστολῆς σας ἐλήφθη. Εὐγνωμοσύνην ἄπειρον δι' εὐγενῆ φροντίδα. Κον N.N Βῶλον. Ἐπιστολή σας μετὰ δρ.65 ἐλήφθη. Εὐχαριστίας δι' εὐγενεῖς φροντίδας. Καν Αἰ. Κ. Πάτρας. Λευκὸν τσόχινον φόρεμα ἠμπορεῖτε νὰ φορέσετε εἰς κάθε ἡλικίαν. Συμφωνεῖ τόσον μὲ τὰ ἄσπρα μάλλιὰ καὶ μὲ τὴν ἡρεμίαν τοῦ ὡραίου γήρατος. Καν Τ Γ.Μ. Ἀστακόν· χρήματα ἐλήφθησαν. Νέα συνδρομήτρια ἐνεγράφη. Εὐχαριστίας θερμάς. Καν Β Κ. Βραΐλαν. Δελτίον σας ἐλήφθη Ἀλλὰ διατί γαλλικά; Δὲν ἠξεύρετε λοιπὸν νὰ γράφετε τὴν γλῶσσάσας.

ΣΥΝΤΑΓΑΙ

Λικὲρ φροῦτο. Ὅ,τι δήποτε σιρόπι γλυκοῦ φρούτου ἠμπορεῖ νὰ μετασχηματισθῇ εὐκολώτατα εἰς λικὲρ διὰ τοῦ ἀκολούθου τρόπον. Ὑποθέσετε ὅτι ἔχετε σιρόπι φραγκοσταφύλων ἢ βερυκόκων ἢ βύσινο, ἢ κυδόνι ἀρκετὰ πυκνόν. Τὸ βάζετε εἰς καθαρὸν τέντζερι ἐπάνω εἰς τὴν φωτιὰ καὶ ὅταν ἀναλύσῃ καλά, τὸ περνᾶτε ἀπὸ λεπτὸ πανί. Ἔπειτα ἐπάνω εἰς τὴν φωτιάν, προσθέτετε οἰνόπνευμα ἢ καὶ κονιάκ, εἰς τὸ ἥμισυ ἀπὸ τὴν δόσιν τοῦ σιροποιοῦ. Εἶναι ἀρκετὸν ὅταν ἔχῃ τὴν πυκνότητα τῶν εὐρωπαϊκῶν λικὲρ.

Ψάρι μὲ σάλτσα ντομάτα. Ἀφοῦ ἑτοιμάσετε τὸ ψάρι σας, τὸ τιγανίζετε μὲ ἀρκετὸ λάδι, ἔπειτα διὰ μιᾶ ὀκὰ ψάρια, ρίχνετε μέσα στὸ λάδι ὅπου μένει στὸ τιγάνι $1_1/^2$ κουταλιὰ τῆς σούπας φαρίνα τῆς Τεργέστης καὶ τὴν καβουρτίζετε, ἀφοῦ καβουρτιστῇ καλὰ ρίχνετε μιᾶ ὀκὰ ντομάτα στιμμένη δυό, τρία φύλλα δάφνη λιγάκι δεντρολίβανο καὶ μισὸ ποτηράκι τοῦ κρασιοῦ ξύδι, ὅταν εἶνε μισοβρασμένη ἡ σάλτσα, ἔχετε προηγουμένως κάψει λιγάκι ζάχαρι καὶ βράσει μὲ λίγο νερό, καὶ τὸ νερὸ αὐτὸ τὸ ρίχνετε μέσα στὴ σάλτσα καὶ ἅμα δέσῃ σάλτσα σας τὴν ρίχνετε ἐπάνω ἀπότὰ ψάρια καθὼς εἶνε ζεστὰ ἀκόμη· τὸ φαγητὸν αὐτὸ εἶνε προτιμότερον κρύο.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ἡ Ἄκρα Ἐμπιστοσύνη, τὸ νέον αὐτὸ κρεοπωλεῖον τὸ ὑπ' ἀριθ. 38 καὶ 39 εἰς τὴν Βόρειον πλευρὰν τῆς Ἀγορᾶς εὑρισκόμενον μὲ τὸν τρόπον ὅπου μοιράζει καὶ κατανέμει τὸ κρέας εὐκολύνει καὶ τὴν μαγείρισσαν καὶ τὴν ἐργασίαν της καὶ περιορίζει τὰ διὰ κρέας δαπανώμενα εἰς τὸ ἥμισυ, Θέλετε αἴφνης κόντρα φιλέτο σᾶς δίδει καθαρὸν τοιοῦτον καὶ ἕτοιμον χωρισμένον πρὸς 2.40 τὴν ὀκάν. Θέλετε πόδι (jarret) διὰ βραστὸν, σᾶς τὸ δίδει μόνον 1.60. Θέλετε κόκκαλα διὰ ζουμὶ μόνον 1.00 δρ. Θέλετε μπριτζόλες καθαρὲς, χωρισμένες πρὸς 2.40.

Καὶ ἡ πλέον ἀδαὴς ὑπηρέτρια ἠμπορεῖ ὑπὸ τοιούτους ὅρους νὰ μαγειρεύσῃ καλὰ καὶ οἰκονομικά.

ΑΝΘΗ

Ὅσον ἐξαπλόνεται ὁ πολιτισμός, τόσον τὰ ἄνθη γενικεύονται καὶ τὰ ἀνθοπωλεῖα αὐξάνουν. Τό ἄνθος τώρα διὰ μίαν μεγάλην τάξιν τῶν Ἀθηνῶν δὲν εἶναι μόνον εἶδος στολισμοῦ, ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη διὰ τὴν ἀπόλαυσιν τῆς ζωῆς. Δὲν εἶναι μόνον διὰ νὰ παρουσιάσῃ τό σπῖτι πλέον στολισμένον εἰς τοὺς ξένους, ἀλλὰ διὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ μίαν ἀνάγκην αἰσθητικὴν καὶ ψυχικὴν ἡμῶν τῶν ἰδίων.

Εἰς τὴν ἀνάγκην αὐτὴν ἀνταποκρίνεται πληρέστατα τό νεωσύστατον Βασιλικὸν ἀνθοπωλεῖον τοῦ κ. Ἀρίστ Τσώτσου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἔναντι τοῦ θεάτρου Τσόχα. Ὁ τίτλος του δικαιολογεῖται καὶ ἀπό τὴν μεγάλην ἐκλεκτικότητα τῶν ἀνθέων του, καὶ ἀπὸ τὴν ποικιλίαν του καὶ ἀπὸ τὴν ἀφθονίαν τῶν φυτῶν καὶ φυλλωμάτων του τῶν τροπικῶν. Εἰς δέσμας, εἰς γλάστρας, εἰς στεφάνους. εἰς βάζα, τὰ ἄνθη του εἶναι ὡραῖα καὶ ἠμποροῦν νὰ στολίσουν καὶ βασιλικὰ ἀκόμη παλάτια. Ἰδιοκτήτης κήπων ἀπεράντων, καλλιεργεῖ μόνος του τὰ ἄνθη του, ὡς οἱ Εὐρωπαῖοι φυτοκόμοι καὶ κατορθώνει τὸ ἀνθοπωλεῖόν του ἂν καὶ νέον νὰ εἶναι ἀπὸ τὰ ὡραιότερα.